

Plan för att förhindra kränkande eller diskriminerande behandling på Centrum Vux

Presenterad på APT den 17 januari men är ett levande dokument

2025

Vad ska planen innehålla?

- En översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever, lärare och övrig personal.
- En redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.
- En redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Susanne Tidstrand, rektor
Centrum Vux, Haninge

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Bakgrund	2
Skollagen.....	2
Diskrimineringslagen	2
Lagar och styrdokument.....	3
Skollagen.....	3
Diskrimineringslagen	3
Värdegrund.....	5
Skollagen.....	5
Definitioner och begrepp – vilka begrepp använder vi och vad betyder de?.....	5
Förankring av planen.....	6
Kartläggning av situationen på Centrum Vux.....	7
Särskilda förutsättningar på vuxenutbildningen.....	8
Mål och åtgärder för likabehandlingsarbetet.....	8
Konkreta mål	8
Konkreta mål 2024	9
Uppföljning 2024	9
Konkreta mål 2025	9
Förebyggande arbete	10
Aktiva åtgärder vid uppkomst av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling	10
Uppföljning, utvärdering och dokumentation	11
Åtgärder som genomförts på Centrum Vux 2024	11
Åtgärder som planeras på Centrum Vux 2025	12
Anmälan	12

Inledning

Plan för att förhindra kränkande eller diskriminerande behandling gäller alla på Centrum Vux och alla som verkar inom Centrum Vux har ett ansvar för att följa och leva upp till de mål och riktlinjer som planen omfattar. Skolan har en skyldighet att arbeta förebyggande och främjande för att diskriminering, trakasserier och kränkningar inte ska uppstå. Skolan är även skyldig att ha riktlinjer och rutiner för verksamheten för att förhindra diskriminering, kränkning, trakasserier och sexuella trakasserier. Planen är ett levande dokument.

Enligt [Skollag](#) (2010:800), [arbetsmiljölag](#) och [diskrimineringslag](#) ska skolan vara fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Både elever och personal är skyldiga att verka för lika rättigheter och möjligheter samt följa bestämmelserna i lagarna. Arbetet med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Bakgrund

Skollagen

6 kap. 6 §

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Diskrimineringslagen

Utbildningsanordnare

3 kap

15 § Med utbildningsanordnare avses i detta kapitel den som bedriver

- utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (2010:800),
- utbildning enligt högskolelagen (1992:1434), eller
- utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina.

Lag (2016:828).

Utbildningsanordnarens arbete med aktiva åtgärder

16 § Utbildningsanordnaren ska inom ramen för sin verksamhet bedriva ett arbete med aktiva åtgärder på det sätt som anges i 2 och 3 §§.

Lag (2016:828).

17 § Arbetet med aktiva åtgärder hos en utbildningsanordnare som avses i 15 § 2 och 3 ska omfatta

- antagnings- och rekryteringsförfarande,
- undervisningsformer och organisering av utbildningen,
- examinationer och bedömningar av studenternas prestationer,
- studiemiljö, och
- möjligheter att förena studier med föräldraskap.

Lag (2016:828).

18 § Utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Utbildningsanordnaren ska följa upp och utvärdera de riktlinjer och rutiner som finns enligt första stycket.

Lag (2016:828).

Lagar och styrdokument

Skollagen

1 Kap. 5 §

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Diskrimineringslagen

Lagens ändamål

Kap.1 1§

Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Lag (2014:958)

Utbildning

Kap.2 5 §

Utbildning

Diskrimineringsförbud

Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (2010:800) eller annan utbildningsverksamhet (utbildningsanordnare) får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget.

Lag (2014:958).

6 § Förbudet i 5 § hindrar inte

1. åtgärder som är ett led i strävanden att främja jämställdhet mellan kvinnor och män vid tillträde till annan utbildning än sådan som avses i skollagen (2010:800),
2. tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i fråga om utbildning i förskolan, förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan eller fritidshemmet, eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen, eller
3. särbehandling på grund av ålder, om den har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Förbudet hindrar inte heller att en folkhögskola eller ett studieförbund vidtar åtgärder som är ett led i strävanden att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Lag (2010:861).

Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier

7 § Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev, student eller studerande som deltar i eller söker till utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

Uppgift om meriter

8 § Om en sökande har nekats tillträde till en utbildning, eller inte tagits ut till prov eller intervju om sådant förfarande tillämpas vid antagningen, ska sökanden på begäran få en skriftlig uppgift av utbildningsanordnaren om vilken utbildning eller andra meriter den hade som blev antagen till utbildningen eller togs ut till provet eller intervjun.

Se även arbetskyddsstyrelsens författningssamling AFS 2105:4 13-14§§.

Värdegrund

Skollagen

Syftet med utbildningen inom skolväsendet 1 kap. 4§

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. /... /

På Centrum Vux gäller:

- Verksamheten ska utformas på ett sätt som främjar goda relationer och miljöer.
- Här gäller människolivets okränkbarhet - idén om att varje människas liv är värdefullt, individen har sin frihet och integritet.
- Jämställdhet - att alla ska behandlas rättvist och få samma möjligheter.
- Hos oss har alla människor lika värde. Det betyder att du ska få vara den du är och bli respekterad för detta.
- Alla, såväl personal som studerande inom Centrum Vux har rätt att bli behandlade med respekt och värdighet.
- På Centrum Vux behandlar vi varandra på ett trevligt och öppet sätt. Ingen ska behöva känna sig orolig för att bli kränkt eller dåligt behandlad.
- Personalens och elevernas trivsel och trygghet är centralt för att kunna lyckas med sitt arbete eller sina studier.
- Elevens individuella behov och förutsättningar ska tas hänsyn till i upplägget av undervisningen.
- Hos oss finns nolltolerans mot alla former av kränkande behandling, trakasserier, diskriminering och repressalier.

Definitioner och begrepp – vilka begrepp använder vi och vad betyder de?

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, oavsett språklig bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder.

Trakasserier

Begreppet **trakasserier** står för ett handlande som kränker personens värdighet och har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, oavsett språklig bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder.

Kränkande behandling

Begreppet kränkande behandling står för ett handlande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker personens värdighet. Om någon blir utsatt för tillmälen i form av könsord eller nedsättande och förnedrande ord som ”idiot”, ”blatte” eller liknande, kan det uppfattas som kränkande behandling. Det är viktigt att komma ihåg att trakasserier och kränkande behandling inte alltid är verbala utan kan bestå av till exempel gester, ignorering, utfrysning eller att någon stirrar. Fysiska påhopp och skadegörelse (till exempel att kasta ägg på någons kläder, ta någons saker) är exempel på trakasserier och kränkande behandling.

Repressalier

SL 6 kap 11§Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Förankring av planen

Elevernas delaktighet

- Eleverna får kännedom om planen för att förhindra kränkande eller diskriminerande behandling på Centrum Vux via skolans hemsida www.centrumvux.haninge.se
- Genom lärare och via anslagstavla i receptionen.
- I samband med kursstarter ska lärare gå igenom en sammanfattning av plan mot kränkande behandling med elevgrupperna.
- Synpunkter på planen delges rektor.
- Samtliga elever uppmanas att ta kontakt med rektor och/eller biträdande rektorer om hen upplever sig diskriminerad och kränkt.
- Genom digitalt samråd

Personalens delaktighet

- Personalen informerades på APT i december 2024 om att planen för att förhindra kränkande eller diskriminerande behandling uppdateras och justeras inför 2025.
- Planen justerades av skolledningen och meddelades på APT den 17 januari 2025. Beslut om planen tas av skolledningen kort efter och publiceras på Centrum Vux hemsida.
- Responsen ges via e-mejl eller i dialog med närmaste chef.

- På APT finns möjlighet att diskutera planen.
- Den uppdaterade planen läggs på hemsidan, personalsidan och utskriven i receptionen, men ska hanteras som ett levande dokument.
- Varje nyanställd delges planen skriftligt och muntligt av närmaste chef.
- Planen finns med i de APL-dokument som delas ut till handledare inför APL.

Kartläggning av situationen på Centrum Vux

Utsatta platser/miljöer/aktiviteter:

- Klassrummet och inom den digitala plattformen
- Praktikrum/metodrum
- Elevkök
- Utanför entrédörrarna samt gångvägar till centrum/parkering
- Korridorer/öppna ytor
- Arbetsförlagd utbildning/praktik
- Sociala medier – nätmobbning
- I samband med att vi tvingas att avvisa obehöriga personer
- I samtal med elev där förväntade studieresultat inte uppnås
- När aktiviteterna är ”fria” och gruppindelningar skall göras, så att ingen känner sig utanför eller påhoppad
- Toaletterna
- Entréplanet

Nätmobbing

Skollagen kräver att den som driver skolan utreder mobbing och kränkningar som sker på skolan eller har anknytning till skolan. En lärare som ser en kränkning måste anmäla det till rektorn. Det spelar ingen roll om det hänt i klassrum, på raster eller på internet. Nätmobbing är precis lika allvarligt som andra typer av mobbing och kränkningar.

Definition av nätmobbing:

En person är nätmobbad när hen blir utsatt för elaka handlingar på nätet. Personen kan inte försvara sig själv.

Kriterier:

- negativt eller elakt beteende,
- i en relation som präglas av en obalans i styrkeförhållandet mellan parterna,
- som upprepas och pågår en viss tid

Särskilda förutsättningar på vuxenutbildningen

Inom Centrum Vux finns elever och personal med olika sociala, kulturella och religiösa bakgrunder som möts i en gemensam skolkontext, vilket har stora krav på alla att visa ömsesidig respekt och att ha förståelse för olikheter. På Centrum Vux finns också elever som kan ha negativa erfarenheter av skolan och det finns elever med fysiska och/eller psykiska funktionsvariationer. Inom klassrummet, bland personalen, mellan elever, i digitala plattformar eller på arbetsplatsförlagda utbildningar (APL) kan det av tradition och av obetänksamhet förekomma jargong som inte är förenlig med planen. Det är av yttersta vikt att vara observant på alla tendenser till kränkande eller diskriminerande yttranden och behandling, även om de tillkommer av obetänksamhet.

Genom myndighetsutövning som vuxenutbildningen är, blir elever ibland frustrerade och arga över att de inte kommer in på önskad utbildning, inte får godkända betyg eller inte får gå kvar på grund av bristande aktivitet i kursen etc. Detta kan leda till att de skrivs ut; ett obehag som kan upplevas som en kränkning. Till följd av detta förekommer ibland t.o.m. hot mot personal eller mot andra elever.

Mål och åtgärder för likabehandlingsarbetet

Ingen mobbning, trakasserier eller annan kränkande behandling ska förekomma i Centrum Vux verksamhet. Det ska genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever och personal utsätts för kränkande behandling. Om det trots förebyggande insatser ändå uppstår sådana situationer är det skolans skyldighet att se till att det upphör.

Skolan ska påbörja ett arbete för att motverka osynliggörandet av icke-normativa kroppar och identiteter i undervisning och skolmiljön genom bl.a. kollegiala diskussioner. Kritiska granskningar av läromedel kommer att vara ett inslag för ämneslagen. En presentation om vikten av inkluderande undervisning kommer att genomföras för all personal på APT under året. Ett digitalt samrådsforum för elever införs och en värdegrundsgrupp planeras under det kommande året.

Konkreta mål

Målet är att alla elever och anställda ska få möjlighet att ta del av planen för att förhindra kränkande eller diskriminerande behandling på Centrum Vux så att det blir känt för alla berörda vart de ska vända sig om de blivit utsatta för, eller uppmärksammat en kränkning. Lärarna på Centrum Vux presenterar planen för eleverna, för att förhindra kränkande eller diskriminerande behandling på Centrum Vux och diskuterar innehållet och hur planen kan användas. Planen för att förhindra kränkande eller diskriminerande behandling på Centrum Vux ska finnas i alla digitala undervisningsrum på distanskurserna samt finnas tillgänglig vid receptionen i pappersform.

Konkreta mål 2024

- Utveckla rutiner och material som lärarna använder vid kursstart i syfte att förebygga diskriminering
- Arbeta med Medarbetarkompassen
- Fortsatt arbete med tillgänglighetsanpassning
- Genom Lärcentrum på Centrum Vux, förebygga och minska digitalt utanförskap
- Tillgänglighet i undervisning och lärmiljö

Uppföljning 2024

Centrum Vux har, tillsammans med Tyresö, fått fortsatt statsbidrag för att arbeta med Lärcentrum. Huvudmännen tilldelades medel för hybridklassrum och IKT-pedagog för att öka tillgängligheten för distanselever och minska det digitala utanförskapet. Involverade i Lärcentrum höll i utbildningsdagar för lärarpersonal och arbetet fortgår med att öka tillgängligheten i digitala lärplattformar. Även bidrag för modersmålsstöd gavs och arbete har inletts med att utöka stödet i klassrummet och i Lärcentrum. Vissa språkgrupper har identifierats som utsatta grupper som med modersmålet ges stöd för instruktions- och kontextuell förståelse.

Ett särskilt fokus på distansens undervisningsupplägg har arbetats med för att möta dessa elevers olika behov av tillgängligt lärmaterial. Det har också erbjudits workshops för lärares arbete med presentations- och instruktionsfilmer både för att öka tryggheten och främja relationsskapande och för ökad tydlighet. Specialpedagog ingår numer i Lärcentrum och ger stöd för elever med funktionsvariationer och elever i behov av stöd.

I de olika arbetslagen på skolan har under 2024 arbete med attityder, delaktighet och medarbetarskap i den s.k. Medarbetarkompassen inletts. Andra insatser är att det har bildats en HBTQI-grupp, som arbetar med inkludering och kunskap om gruppens utsatthet. Olika försök att bjuda in till samtal om HBTQI-frågor har gjorts och pågår fortfarande.

Konkreta mål 2025

- Utveckla rutiner och material som lärarna använder vid kursstart i syfte att förebygga diskriminering och för att främja relationsskapandet och därmed öka tryggheten
- Fortsatt arbete med Medarbetarkompassen
- Fortsatt arbete med tillgänglighetsanpassning
- Utveckla arbetet med HBTQI-frågorna
- Föreläsningar om rasism för personal
- Kollegiala diskussioner om kritiska granskningar av läromedel
- Skapa ett digitalt samrådsforum för elever
- Planera för hur arbetet med de sju diskrimineringsgrunderna kan implementeras i det dagliga arbetet genom att utöka HBTQI-gruppen med en värdegrundsgrupp

- Utöka planen med en förvaltningsövergripande handlingsplan mot kränkningar och trakasserier.
- Presentation om vikten av inkluderande undervisning

Förebyggande arbete

- Att informera om planen för att förhindra kränkande eller diskriminerande behandling på Centrum Vux och bjuda in elever till samtal om den
- Att uppföljningssamtal mellan lärare/studerande och chef/medarbetare alltid har med en punkt om trivsel, trygghet och kränkande behandling
- Att kritiskt granska den litteratur som ingår i undervisningen i arbetslagen och tid till detta avsätts på arbetslagsmöten
- Att frågor om likabehandling, trivsel och trygghet finns med vid den webbaserade utvärderingen varje år (Ramboll)
- Att frågor om likabehandling, trivsel och trygghet finns med i lärarnas kursutvärderingar
- Att de policydokument som finns för datoranvändande följs gällande hantering av känsliga uppgifter och att assisterande teknik och verktyg för elever som behöver det, används
- Att planen för att förhindra kränkande eller diskriminerande behandling på Centrum Vux ingår som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet och redovisas i den årliga kvalitetsredovisningen
- Att lärare diskuterar likvärdig betygsättning/sambedomning
- Att lärare ansvarar för att samtliga studerande involveras och blir delaktiga när det gäller olika typer av grupparbeten
- Att likabehandlingen är ett ständigt närvarande och levande dokument som inte bara tas upp vid ett tillfälle

Aktiva åtgärder vid uppkomst av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Uppmärksamma

Indikation på diskriminering kan nå personalen i samtal enskilt eller i grupp, i Studerandeteamet, enkäter, lednings- eller arbetslagsmöten, eller genom iakttagelser.

Utreda

Vid kännedom/upptäckt skall kränkningen skyndsamt anmälas till rektor. Rapportering är en skyldighet för varje individ. På Centrum Vux är det rektors ansvar att utreda omständigheterna kring uppgivna kränkningar, samt vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden (delegationsordningen).

Dokumentera

Dokumentation ska ske i DF RESPONS eller KIA, kommunens ärendehanteringssystem.

Åtgärda

Berörda parter kallas till samtal. Vid samtalet bestäms vilka ev. åtgärder som behöver vidtas. Uppföljningssamtal ska alltid göras och datum bestäms vid mötet. I de fall det är frågan om ett lagbrott görs alltid en polisanmälan. Rektor är ansvarig för att det görs.

Utvärdera

Uppföljning av och eventuella nya åtgärder dokumenteras. Om problemen kvarstår trots vidtagna åtgärder, överlämnas ärendet till rektor för fortsatt handläggning i Studerandeteamet. Avstängning av elev kan bli aktuell. SL 5 Kap. 17–21 §§.

Uppföljning, utvärdering och dokumentation

Planen för att förhindra kränkande eller diskriminerande behandling på Centrum Vux är ett dokument som ska hållas levande. Uppföljning och revidering av planen genomförs fortlöpande samt mer ingående i samband med APT i slutet av varje läsår/början av nytt läsår. En gång per år genomförs på Centrum Vux en webbaserad utvärdering (Ramboll) för eleverna där de får svara på frågor om hur de upplever trygghet, säkerhet och likabehandling på skolan. Utvärderingar där liknande frågor ställs görs även ämnesvis. Anmälan om kränkning ska alltid gå direkt till rektor. På Centrum Vux bistår Studerandeteam och kurator med uppföljningar av ärenden.

På skolan finns ett Studerandeteam. Personal och lärare kan direkt vända sig till Studerandeteamet som informerar rektor (kränkning eller diskriminering ska direkt till rektor). Eleven och/eller läraren ger sitt medgivande till skriftlig dokumentation. Arkivering av minnesanteckningar görs enligt gällande regler. De fall som anmäls skall dokumenteras i gällande system. Rektor ansvarar för att en anmälan utreds och åtgärdas. Studerandeteamet ansvarar för utvärdering tillsammans med rektor.

Åtgärder som genomförts på Centrum Vux 2024

- En HBTQI grupp har bildats
- Tillgänglighetsanpassningar: skyltning i lokaler och på hemsida. Tydliga upplägg i digitala lärplattformar för både distans- och dagelever pågår.
- Klassråd på sfi är etablerat i syfte att öka elevernas delaktighet och inflytande
- Arbete med digitalt utanförskap inom Lärcentrum
- Arbete i arbetslagen med Medarbetarkompassen
- Specialpedagog och modersmålsstöd i Lärcentrum
- Skolledningen har genomgått grundutbildning i HBTQI-frågor på arbetsplatsen genom RFSL

Åtgärder som planeras på Centrum Vux 2025

Utveckla kursutvärderingarna kopplat till värdegrundsfrågor

HBTQI-gruppens fortsatta arbete för spridning i verksamheten

Arbeta med att tillgänglighetsanpassa distanskurser ytterligare

Skolledningens arbete efter grundutbildning i HBTQI-frågor på arbetsplatsen genom RFSL

RFSU-utbildning för sfi-elever

Föreläsningar om rasism för all personal

Medarbetarkompassen implementeras som ett återkommande arbete

Granskning av läromedel i arbetslagen

Införliva den förvaltningsövergripande planen i Centrum Vux lokala plan för att förebygga kränkning och diskriminering

Utvidga uppdraget att aktivt arbeta med de sju diskrimineringsgrunderna genom en värdegrundsgrupp

Skapa digitala forum för samråd med elever

Anmälan

Anmälan görs direkt via kommunens ärendehanteringssystem DF RESPONS eller KIA